

Č A N

B Á S N Ě

S V A Z E K P R V N Í

ČAN / BÁSNĚ

Č A N

B Á S N Ě

S V A Z E K P R V N Í

Tato publikace byla vydána za laskavé finanční podpory
Nadace Židovské obce v Praze
a Nadace Český literární fond.

© Triáda, 2007
© Tomáš Ungár – heirs, 2007
Commentary © Michal Kosák, 2007

ISBN tištěné verze 978-80-86138-93-0
ISBN verze PDF 978-80-87256-98-5

ČERVEN

Všem poustevníkům a královnám ať už kdekoliv

Úvod

- Má roztomilá čtenářko
můj milý čtenáři
konečně nadešel čas
zhasnout onu oslnivou lampu
5 moderny
láskyplně sfouknout plyn
teskné postmoderní lucerny
nad zbylý stín
rozžehnem romantiky voskovou svíčku
10 tady se bude plakat
do batistových kapesníčků
- v Shelleyho tenké košilce
a s hlavou vztyčenou
půjdeme vstříc téhle přestřelce
- 15 poslouchej
slyšíš jak v dálce bije
pan Heine v bubny ironie?
- pan hrabě Leopardi nám půjčí svoji noc
a měsíc a pahorek a jedno nekonečno
20 a příslib že celičkový nám přijde na pomoc
pokud snad někde narazíme
na skutečno
- tak vzhůru na koně již svítá
u sedla mošnička rýmů
25 od Karla Hynka
každý jak stříbrný dukát
nám okouzleně cinká
- potáhnem s oblaky
oblázek pod jazykem
30 vítr či dva jen tak u nohy
tak jak to bývalo zvykem

teď ale připravte své ruce ku potlesku
neb pod záštitou černého a
tiskařského lesku
35 vchází poustevník bohdaleckých lesů
s překrásnou královnou
netančených však přesto zcela malostranských
plesů

hle pekelný psíček
40 umí duše aportovat
hle cherubín
dokáže křídla
pod plášť schovat
či nad řekou se třepotat

45 Faust usíná si do piva
nad kterým Iněná samota
mu krasopisně zazpívá
co Žito kouzelník
jí vyčte z břicha
50 když Kepler v koutě
si jako hravé kotě
z ticha tichou boudu šije
ji nazývá pak
světa harmonie

55 jen tak před kulisou
vaší fantazie
budu tu předstírat
že ve slovech se žije

ve slovech s oblaky
60 ve slovech bez záruky
s dvoustranným předpeklím
pro duše kamenné
neb ráje jsou vždycky
tak trochu z ruky

Předehra vršovická

Ó vršovické údolí
ty údolí na dlani
se zoufalcem Bohdalcem
jak vykloubeným palcem
5 životní čáry kolejnic
ti maso přetínají
uzounký proužek Botiče
co potůček potu točí se

v tvých zahrádkách
10 a ohradách
na haldách
předměstského štěstí
tys dovolilo vyrašit
podivuhodné
15 poustevnické ratolesti

duše rozsochatá
koruna mocného akátu
hýří barvami
jak ohrada plná plakátů
20 v ní drobné skrýše postupuje
ryšavým veverkám zvědavosti
černým veverkám poznání
jakož i drobným ptákům
podezřelých vyznání
25 v ní sova šišaté moudrosti
jak v přísloví si žije

neb poustevník
přenechal něžné krásky
mužům bez fantazie
30 když v Podrumu na pilířích
do zapomnění ponořených slov
své lněné samotě
tancoval kozlí doprovod

tu Faust sedával
35 při becherovce
či pátém třetím pivu
a bál se domů
kde prý to bývá
jako na Čertovce
40 klapotnej mlejn
jenomže bez těch stromů

tu strážný Vilémovy cely
seděl a pil
celý ještě bledý
45 a Kepler z grogu upíjel
a občas táhle zakvílel
když Žito kouzelník
mu elipsu stínu
v parabolu změnil

Předehra malostranská

- Ó malostranské podhradí
ty komornická ručko
jež vloudila ses v tichém svodu
mezi statné prsy
- 5 Petřína a Hradu
pak zvedlas v pýše ješitné
dva prsty
mikulášských věží
chycena při činu mocností
- 10 jež tyhle věci střeží
a donucena k věčnému svazku
sjelas nestydatě
až dolů k Vltavě
jak slza po podvazku
- 15 v kořenáči tvého stínu
a tvého jasu
vypěstovala jsi
bylinku půvabnou
královnu netančených
- 20 však malostranských plesů

krásnou
jak tepaná jarní dvířka
do neděle
o jejím sedmikrásném těle
- 25 o vysněných výpravách
mezi jeho krajky
ztracení malostranští básníci
sepsali tlusté cestopisy
i půvabné bajky
- 30 vlasy jak hejno havraní
když nad ledy šíje se vznese
a nad oblými rameny

pod nimiž prso jako selátko
se třese

- 35 bříško toť pytel pro mlynáře
posazeno do sedla mezi švarné boky
nad jeskyňku bradatého snáře
jež čeká na své první sloky

- stehna dvě telátka
40 se srostlou tlamičkou
kterou se jehňátkům
lýtek smějí
když nad kotníkem
šňoří se pentličkou
45 pod obojí

16/

- duše
altánek pro popínavé růže
zatarasen celičkový prknem snění
do kterého tak trochu svítalo
50 rána růžové přirození
a čekalo že se vše
jakýmsi rázem změní
než ten čas přijde
chodí a sní jako loutka
55 již přivázali drátky k měsíci
a svět je z papíru
a čeká na kohoutka
a srdce povídá si
s každou jepicí

Předehra májová

Byl pozdní večer – první máj
večerní máj – byl lásky čas
ve vršovickém údolí
železné hrdličky zněl parní hlas
5 a budil slovatné Vršovany
ten polnice hlas přikázaný
je lásky čas je lásky čas

v hloubi bohdaleckého lesa
poustevník drsný
10 se samotou svou lněnou
laskavou číšnicí
z Podrumu unesenou
nad lahovou sedmičkou
čerstvě otevřenou
15 dětinsky plesá

drsný poustevník
pohrdá voláním hrdličky
spokojen lněnou samotou
a chutí lahové sedmičky
20 na druhé straně Prahy
v lůně malostranského podhradí
jak mladá lasička
stočená do klubíčka
královna netančených
25 však malostranských plesů
záhadně unikající
zkáže majálesů
zavřela něžně něžná víčka
a neprobudí ji
30 ani hlas zoufající si hrdličky
která do šeříkem nasládlé noci
volá zas a zas
je lásky čas je lásky čas

ten lásky čas
35 je starší holohlavý pán
rád sní a rád se prochází
parkem a májovou nocí
za mlada býval Puk
anebo dokonce Oberon
40 a bratřil se
s nejednou temnou mocí

oslí hlava
to je jediné co mu zbylo
ze všech kouzel a čar
45 když jednomu se zachce
hlavu na krásná prsa položit
a lehce snít
sen dávných černobýlů
či zcela marnotratně
50 souložít

tak kdopak dneska sbírá
párky do parku
kdo míchá osudy a mízu žláz
kdo tepe srdce na svém verpánku
55 kdo z nešťastné touhy
má svůj špás

kdo do krve nám všívá
žízeň po druhém těle
když i s tím vlastním
60 nevíme kudy kam
proč s cizí slinou
cítíme se skvěle
když i v té vlastní
tázavé příchutě plynou
65 co jarních ker
pomíjivý klam

Malé trio U Dvou srdcí

U Dvou srdcí
jako v kleci
báje snící básníci
nad královnou zvolna chřadnou
5 jejich smutní koníci
tmavé skutky honící

básník první:

láskou opařen
můj jazyk holý
10 krouží jak káně
plné hladu
nad opuštěnou dírou v poli

básník druhý:

já sadem ranním
15 nohou bosou
kůži ledabyle přehozenou
přes ruku
se brodím její čerstvou rosou
hledaje rájů záruku

20 básníci jednohlasně:

proč ryby jejich lýtek
se třpytí v jezeře našich snů
proč proti jejím bokům
není žádných výtek
25 přestože svírají
propast našich dnů

proč je jen jediná
proč jí není více
proč ji nelze rozkrájet
30 jak bochník na krajíce

Žito kouzelník jim z kouta odpoví:

není jen jediná je jí na tisíce
je nesčetná jak plamen svíce

v zástupu chodí čarovat
35 za Tetou
v hordách a bez nesnází
Kazi doprovází
chůzí prokletou
by spolu s Libuší
40 vám vnikla do duší
kde v příštím vytuší
co vám přísluší

Bohdalecké largo

Ó sličný akáte poustevnické duše
ty bohdalecké káně nad točnou
osten tvé větve
spár v peruť plaché noci zabořený
5 měsíc ohnivec korunou tvou
co mrakem pokořený
tu odhalí tu zahalí
tváře zář útočnou

mužský stín keřům
10 stíny stíná tvář siná
hořká slina
poděšeného ptáka
krátký skřek
duté ticho dušeného hlesu
15 drsný poustevník spanilý skřet
se vmísil v šeravé moře
měsíčního jasu
a z hladiny krve kvasu
kormorán poustevnického hlasu
20 nad korunu duše akátu
se těžkopádně vznes:

ó samoto – ty děvko moje milá
suknice stesků svých
jsi divoce rozhodila
25 by poustevník zamiloval si
tvůj čarodějny klín
ten smutný harlekýn
se láskou nikdy neusmívá

dalekáť cesta marné volání
30 a všude cedulky
pozor zlý pes
či zákaz koupání

a samota mu sladce odpoví:

když šero hladí stíny
35 rozkvetlého keře
a vrací poznání
do závitů tvé bezmoci
a slova pomalu plynou
modrem bez páteře
40 a ztrácejí se v sobě a do noci
v tu chvíli dobře víš
jsem tu tvůj stín tvůj trojník
tvé jedinečno
tvůj jediný pokus o věčno

45 než srdci chtělo by se více
než roztančená samota
mu může poskytnout
chce se mu tváří
jak rozžehnuté svíce
50 chce se mu vůní a hlasů
chce se mu blůzky rozepnout

chce se mu krásy
jež nahání husí kůži
či hnisá jako zanedbaná rána
55 chtělo by v zubech
černou růži
co kráká jako vrána

chtělo by ledovce na chlazení žáhy
a písečné duny stehem na žízeň
60 studánky dvojích rtů
plných teplé vláhly
a přízeň všech žen
alespoň úsměvem
alespoň úsměvem

Andante na zadní plošince dvaadvacítky

Bylo to jednou v červnu takhle zrána
kdy na Slovanském ostrově
slunce předlo stromům
první měkký stín
5 kdy do všech přičestí
se otvírala zlatá brána
ze které se vytřepotal
čerstvě nalakovaný
bělostný cherubín

10 Praha se probírá
a sbírá šero na košilký
vlny na Vltavě
jak stehna roztančených víl
se lehce samy sebe dotýkají
15 milující mýlky
jež do snů mísí milosti
sladkých ranních chvil

na zadní plošince dvaadvacítky
královna netančených
20 však malostranských plesů
jak starý námořník
si píská na časy
v srdci skřivánka
božskou autoritu ve výstřihu
25 a v očích krásné počasí

na bohdaleckou zvěř
přivyklý poustevníkův zrak
jak dravý pták
jak káně z modra jasu
30 na královnu netančených
však malostranských plesů
prostince shůry spad

ó duše královnina
ty altánku založený do achátů
35 jak bys jen mohla pochopit
příslovce duše poustevnické
statného akátu
kterou čtrnáct lepých
vršovických ajenboňáků
40 nebylo schopno obklopit

ó mocnosti
vy co plánujete ráje pro srdce
ó mocnosti
vy co z šeda vaříte nám svět
45 odkud ví vaše pravice
co levice skryla
pod paměť

Kantáta poustevnické lásky

Ó divoká lásko
lásko poustevnická

jsi půlnocí
když se sýčkem se mazlí

5 jsi polednem
bijícím žářem do květů

jsi ránem
ve kterém mrazů dávní grázli
přísahají svou věčnou odvetu

10 jsi ohnivcem
pálícím smíry vsí
jsi pohodným zmirajícím něhou

/25

máš v sobě zarputilost psí
a zpíváš
15 když tě bičem ženou

jsi hadem pro všecko
jsi hadem snů a mýtů
jsi hadem strachu a smrti
jsi hadem slasti
20 v prvním ze všech dnů

jsi pošetilou
vůní mandragory
a kreslíš do snů
sladká znamení
25 do moře šeda
spouštíš nádherné vory
nad hrůzu plytkostí
překrásná mámení

jsi ozvěnou
30 stavící příkré zdi
a skálou z pápěří
rodící řeky stesků
jsi spánkem předchůdců
v nás bdících
35 jsi odlesk stínu
jenž ve tmě hledá lesku

vznášíš se
nad dětstvím
jak mraky nad kaluží
40 do mládí udeříš
jako do trapné soušky blesk
v tvém plameni se roky
ve dny zúží
se starci ještě čekáváš
45 zvečera na potlesk

Allegro pod Petřínem

Za dlouhých toulek pod Petřínem
skloňován laciným bílým vínem
stíhán smečkou divých přání
poustevník číhá na setkání
5 posléze svou krví vřící
vyzvání lásky divoké
jak vyzvání mrože
toužícího po ústřici
na schody čmárá královně:

10 Vyřežu ze slov
jejich nejsladší stíny
kolem vašich boků čarovných
obtočím tok svého času líný
z hedvábných slastí

15 vám vymaluji pod očima
modré kruhy
pod hladinou vaší kůže
nasadím doteků
svižné pstruhy

20 z mé kůže stehy něhy
vám vyšiji vzácný hermelín
cirkusový stan
cizokrajných radostí a slastí
nadepnu nad vás

25 čarodějny klín

své prsty k vaší kůži přibiji
jak netopýry na modřín
jen váš bude můj dech
jen váš bude můj stín

30 do každé skuliny vašeho těla
zakotvím lásky své vykřičníky
založím důlní společnost